Výber 2012-2013

Mária Nováková

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	GKBN
Mária Nováková	Greenie knižnica	CC-BY-NC-ND	Prvé (2014)	010001

Po vydaní šiestej knihy básní Márie Novákovej, ktorá nesie názov Skladačka, vychádza výber z jej tvorby. To najlepšie si môžete teraz prečítať na jednom mieste. Výber je subjektívny, vybraný rôznymi autormi poézie na základe ich osobného pohľadu. Táto subjektivita znamená rozličné pohľady na jej tvorbu, ako i fakt, že niektoré pekné kúsky môžete odhaliť jedine prostredníctvom zbierok samotných. Pokryté sú nasledovné zbierky: Zablatená princezná, Čerešňa (obidve 2012) a Vlčí mak, Čiernobiela, Recept na lásku a Skladačka (vydané v roku 2013).

V svojich básniach autorka často kombinuje lyriku a epiku, pričom je jej tvorba určená predovšetkým mladým ľuďom, ktorí stále niečo hľadajú, vrátane seba samého.

Zablatená princezná (2012)

výber básní urobila Andrea Ferencová

Čerešňa (Vianoce 2012)

výber básní urobila Milica Mikulová

Vlčí mak (2013)

výber básní urobil Stanislav Hoferek

Čiernobiela (2013)

výber básní urobila Milica Mikulová

Recept na lásku (2013)

výber básní urobila Martina Zacharovská

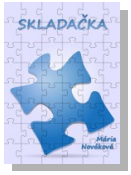

Skladačka (Vianoce 2013)

výber básní urobil Martin Chudík

Obsah

Výber 2012-2013....1
Čiernobiela....4
Dokonalosť....5
Dve kométy....6
Dvere medzi životmi....7
Chcela som ti povedať....8
Leto....9
Milovaná....10
Nádej....11
Na hodine lásky....12
Na hranici....13
Namiesto lásky záplavy....14
Na moste....15
Odísť preč a zamávať....16
Septembrové ráno....17
Slza....18
Spomienky a činy....19
Srdce v rieke....20
Strúčiky sklamania....21
Vianočná....22
Vietor....23
Vlčí mak....24
Vŕba....25
Zablatená princezná VI....26
Zablatená princezná VII....27
Zablatená princezná VIII....28
Zablatená princezná X....29
Zakliata....30
Z dvojice polovica....31

Čiernobiela

Čiernobiele okamihy,
sfarbilo jedno dávne zlo,
o ňom sú piesne i knihy,
my mu dávame žezlo.

Niekto by ho nazval láska,
ten kto ľúbi sa ho nebojí,
niekde je mladík a kráska,
inde sú dvaja v súboji.

Dlaždice sú čiernobiele,
medzi svetlom hranice,
tma kradne myšlienky smelé,
odchádza chuť navštíviť líce.

Na ružovú zafarbená,
sivá a bez farieb života,
či je láska opotrebená,
rozhodne sudca a porota.

Čierne vrany sa zasmejú,
vraj jedna k druhej sadá,
u ľudí sa temné veci dejú,
plače tá, ktorá mala rada.

Pochádza zo zbierky Čiernobiela (2013)

Dokonalosť

Zabudnúť a spomenúť,

odprášiť minulosť,

dokonalú napomenúť,

z kostí a kože len kosť.

Túžba po dokonalosti,

v človeku dávno ukrytá,

každé srdce nazlostí,

keď chodí chytať do žita.

Objavenie raja sa odkladá,

do posledného západu ďaleko,

hriešna túžba ty a ja,

bola som z lásky namäkko.

Túžiť po niečom neskutočnom,

cítiť okamihy dlhých čakaní,

dokonalosť nie je len snom,

niekomu leží na dlani.

Až ju raz stretneš na ulici,

možno bude pre teba netvor,

pocítiš bozk na líci,

môže za to láska a vietor.

Pochádza zo zbierky Vlčí mak (2013)

Dve kométy

Niekedy sklopíme uši,

počkáme na novinky,

meškajú presne ako hodinky,

hovoria to čo každý tuší.

Všetko máme, všetko vieme,

dokážeme zamávať fyzike,

nemáme strach hovoriť v lyrike,

o tom že sa už nepohneme.

Ostaneme prikovaný,

na rohu dvoch nešťastí,

spolu padáme do pascí,

kto nám príde do rany.

Raz nájdeme aj seba,

možno v novej tabuľke,

ja budem pri Bambulke,

opretá o kúsok chleba.

Neviem dobre kde budeš ty,

prehľadávať nádeje,

možno nás dokopy zaveje,

dve zablúdené kométy.

Pochádza zo zbierky Skladačka (2013)

Dvere medzi životmi

Otváram dvere naposledy,

zhrdzaveli a zoslabli,

som iba človek bledý,

ktorého od nich odškrabli.

Zatváram celkom potichu,

malá bodka posledná,

dvere čo zastavia pýchu,

akú má žena nezbedná.

Vŕzganie v mysli silnie,

myslím že ho všetci počujú,

všetky otázky miznú pilne,

na zbierku otáznikov putujú.

Počujem údery neznámych rúk,

neviem čo mi chcú povedať,

asi to že som mala veľa múch,

keď som chcela seba rozpredať.

Stratil sa kľúč od dverí,

zmizol v hmle menom utrpenie,

pravdu sýty hladnému neverí,

za dverami si už nespomenie.

Pochádza zo zbierky Recept na lásku (2013)

Chcela som ti povedať

Chcela som ti povedať, čo pre mňa znamenáš,
nepoviem nič a už ťa nikdy neuvidím pri sebe,
nechal si ma samú v lese, neviem či spomínaš,
ostali mi spomienky a čo som cítila k tebe.

Moja duša za nič nemôže a ty jej dáš facku,
kladivom na kúsky rozbiješ dievčenské srdce,
mrazí ma pri túžbach poznať s tebou lásku,
snažím sa zabudnúť a nemyslieť zas nabudúce.

Ale myslím a zožieram to, čo ostalo z môjho ja,
ty vyjedáš krém z koláča a napchávaš sa čipsami,
mala som ťa v srdci, ale nie ako netvora,
teraz mám tvoju fotku za milión zipsami.

Viem, že si na mňa nespomenieš a ani ja na teba,
keď sa stretneme v domove dôchodcov,
dovtedy budem rozmýšľať a márne hľadieť do neba,
celé dni a celé roky spomínať pred polnocou.

Aké krásne boli slová, keď som bola skúmaná,
vedel si farbu mojich očí a ja tvojej náušnice,
ty si bol princ z rozprávky a ja láskou spútaná,
teraz dávaš do kozuba odo mňa listy a pohľadnice.

Pochádza zo zbierky Vlčí mak (2013)

Leto

Nad krásnou krajinou zapadá Slnko,
už dlho žiarilo na polia a potoky,
unavené zalieza rýchlo a prudko,
len aby sa zajtra dalo do roboty.

Svojimi lúčmi sa dotklo sŕdc ľudí,
pošepkalo im ako milovať,
vysvetlí čo to má každý v hrudi,
všetko pozná a nechce sľubovať.

Raz začala letná láska maličká,
ona sa pozrela na neho a on na ňu,
za dedinou padla pusa na líčka,
išlo o lásku skutočnú a nie hranú.

Slnko sa usmialo a nebolo tíško,
na to leto stvorilo aby bol život plný,
po krásnu Luciu prišiel milý Miško,
vznikla láska kde všetko prehrmí.

Skončilo leto a slnko stále prialo,
na jeseň sa dotýkali srdcami stále,
obidvom do rúk všetko hralo,
ukryli pred svetom tajomstvo malé.

Pochádza zo zbierky Čiernobiela (2013)

Milovaná

Z polovice milovaná,

v polovici milovania,

ľúbiť jej city bránia,

zraňujú ju i bránia.

Pred pocitom samoty,

z mesta do samoty,

kde zablúdila láska,

ten čo blúdi ju láska.

Zablúdi, kto počuje jej slová,

nájde cestu a zmizne bez slova,

muž uvidí iné sukne pekné,

kopačky vedia kopať pekne.

Ale ona bola milovaná,

nad chudákom zmilovaná,

jej priateľkou je postele hrana,

skutočná a nie len h(rana).

Keď na poslednú večeru,

ráno vhodnú i k večeru.

príde silné vytriezvenie,

sú milované triezve? Nie?

Pochádza zo zbierky Skladačka (2013)

Nádej

Zablatená nádej sedí pri chodníku,
stratila lístok na posledný autobus,
oči má zahĺbené do špiny na pomníku,
vyblednutá je celá ako biely obrus.

Nádej všetci pýtajú pred každým krokom,
inak sú nesmelí a nehľadajú zmysel cesty,
dobre vedia, že sa stávajú jej otrokom,
z obrazov veľkých ľudí sú detské kresby.

Túžby a sklamania prekonáva stále,
aj keď je kdesi pri ceste zabudnutá,
pomáha babrákom ktorý majú na mále,
po nádeji túži nejedna hlava padnutá.

Nedoletí na koberci rýchlosťou blesku,
každý ju musí v sebe hľadať sám,
Pandorinu skrinku zmenia na drevotriesku,
ak ustúpi nádej - takmer ľudským hrám.

Raz bude na moste spolu s tebou,
budeš sa s nádejou držať za ruku,
odpovie ti rada a s veľkou nehou,
raz aj ty nájdeš pravý uhol v oblúku.

Pochádza zo zbierky Čerešňa (2012)

Na hodine lásky

Pýtala sa učiteľka,

detí, čo je to láska,

porozmýšľať do pondelka,

akú odpoveď má otázka.

Malá slečna napísala,

svoje ľúbi mačiatka,

slová trochu domotala,

vždy ich rada pohladká.

Chlapec v zadu zahlásil rázne,

on na žiadnu lásku neverí,

všetko v nej stále viazne,

to vedia nielen dospelí.

Lenka priniesla svojho macka,

jemu všetko rozpovie,

nikdy jej neskriví vláska,

ľúbi ho, aj keď neodpovie.

Spýtali sa deti učiteľky,

či ona spoznala lásku,

nepovie definíciu z telky,

pozrie na stole na sedmokrásku.

Pochádza zo zbierky Vlčí mak (2013)

Na hranici

Na hranici,

tragédie,

spoločnosti,

kde to žije.

Rozcestie snov,

vľavo smutné,

vybrať zo slov,

bude nutné.

Pre druhého,

z iných svetov,

rozum hlúpeho,

svorke levov.

Túžim po tom,

jeden dotyk,

blesky a hrom,

zvláštny zlozvyk.

Na hranici,

teba a mňa,

strach na líci,

máme obaja.

Pochádza zo zbierky Čiernobiela (2013)

Namiesto lásky záplavy

Láska navždy pretrvá,

stále je trochu iná,

príde prvá i druhá,

ukáže sa vina.

Za srdečné zástavy,

keď je iné srdce ďaleko,

namiesto lásky záplavy,

sú len titulky z A je to.

Láska nie je žiadna veda,

kruto klamala Kofola,

bez nej sa žiť ani nedá,

bez nej by radosť nebola.

Ak odídu jej dotyky,

nastane ľudská doba ľadová,

netreba na to slovníky,

spomienka sa už neschová.

Aká bola a aký bol on,

to vie len súhra sklamaní,

ona ľúbila srdce ako zvon,

on ju má vyrytú do dlaní.

Pochádza zo zbierky Recept na lásku (2013)

Na moste

Na moste sedí smutný klaun,
ten čo tešil všetky deti,
teraz plače o preteky,
mlčaním pripomína chrám.

Môže sám za mlčanie,
však hovoril veľa,
keď vtipy z iného pera,
nasledovali ho spontánne.

Teraz mlčí celkom sám,
kde už nikto nechodí,
zastal čas a smiať sa nehodí,
iba on a kŕdeľ vrán.

Tmavé ako svedomie,
keď ho zahodil za túžbu,
urobil sám pre seba službu,
prvýkrát a vedome.

On nemôže do cirkusu,
ktorý sa volá Život mladých,
preto pozdravuje pozostalých,
ktorým sa netrafil do vkusu.

Pochádza zo zbierky Skladačka (2013)

Odísť preč a zamávať

Podľahla pokušeniu,

odísť preč a zamávať,

všetky diaľky prekonávať,

pre tú chvíľočku blaženú.

Byť sama a opustená,

na pokraji svojich síl,

tam pri kraji krásnych víl,

kde sa nezmestí žena.

Odísť pre svoj veľký návrat,

pohnevanie s udobrením,

pohnevaná s udobreným,

hľadať výhľad i závrat.

Srdce stojí a nevie kam,

roztrhnúť sa nemôže,

ani na lepenie sa nezmôže,

určená k nudným hrám.

Na správnych a zodpovedných,

s úsmevom zo žuly a uhlia,

vzplanie rýchlo kde sa dvaja túlia,

králi dotykov posledných.

Pochádza zo zbierky Skladačka (2013)

Septembrové ráno

Pod krásnou oblohou,

žilo nežné stvorenie,

vstávalo správnou nohou,

nikdy nečakalo dvorenie.

Raz ju jeden oslovil,

mal v očiach niečo nové,

do lásky sa pre ňu ponoril,

v jedno ráno septembrové.

Nevedela čomu veriť,

ale on chcel veril jej,

pohádať sa i zmieriť,

nech ich život má dej.

Nepustila ho z náruče,

on jej líca tajne miloval,

láska do paláca i chatrče,

nezmenil nikto čo sľuboval.

Jeseň len začala,

nemajú podnájom,

viac ako pochvala,

hrejú sa navzájom.

Pochádza zo zbierky Recept na lásku (2013)

Slza

Slza je už pripravená,

bude túra po líci,

stačí jedna skoro žena,

stojaca na stanici.

Odchádza jej rytier bez koňa,

lúči sa s čiapkou s Donaldom,

priateľstvo sa odteraz nekoná,

princezná skončila s Ronaldom.

Po líci steká nespútane,

pokožka je slaná a studená,

ľúbi ho i neľúbi ho je na hrane,

cíti sa na srdci spotená.

Maličká láska odchádza vlakom,

možno tak ako spieval Habera,

v mori lások bola malým makom,

ale mala v desiatich frajera.

Po rokoch pozrela vyblednutú fotku,

on a ona a ich láska drzá

on má hotely a už nie maringotku

jej po líci práve steká slza.

Pochádza zo zbierky Čerešňa (2012)

Spomienky a činy

Odkedy sú spomienky,

silnejšie ako činy,

nekladiem si podmienky,

chcem od života prázdniny.

Žiť a nechať na pokoji,

klamstvo generácií,

to, ktoré si osvojí,

skladník na munícií.

Veľká rana osudu,

vybuchne duša človeka,

prestrihne sa bez súdu,

nitka života odveká.

Pre tvrdú hlavu, ktorá,

stretáva mäkké srdce,

prepáčiť vie iba niektorá,

bolesti často mätúce.

Podmienky nie sú vítané,

povolený je len smer vpred,

nikto nebude večne pri mame,

posledné slovo na poslednú z viet.

Pochádza zo zbierky Recept na lásku (2013)

Srdce v rieke

Srdce pláva v delte rieky,
veľmi sa bojí veľkého mora,
zabudlo ho jedno z detí,
tá, ktorá je v láske nová.

Nemôže ísť proti prúdu,
má strach ďalej pokračovať,
na mieste spoznáva nudu,
už vie, čo je to banovať.

Srdce ostáva v rieke,
v okolí fliaš a odpadkov,
na jednej spomienke,
keď bolo pevné ako kov.

Dievča ho zahodilo,
chcelo sa riadiť rozumom,
bez srdca je jej clivo,
aj v hlave je stále on.

Keby on o tom tušil,
že srdce dievčaťa pláva,
vybral by ho a usušil,
ale to sa aj tak nestáva.

Pochádza zo zbierky Vlčí mak (2013)

Strúčiky sklamania

Strúčiky sklamania,

zaschnuté túžby,

minimum poznania,

do večnej služby.

Prichádzajú sny,

jeden za druhým,

osud je prísny,

robí srdce tuhým.

Také nemiluje,

nepozná radosti,

smutne si osciluje,

tvrdšie je od kosti.

Nenájde rovnocenné,

na strúčiku sklamaní,

skúsenosti nemenné,

získava po vlámaní.

Na druhej strane,

len vlastná minulosť,

smutné písmená pri mame,

sú jediná spoločnosť.

Pochádza zo zbierky Čiernobiela (2013)

Vianočná

Vianočné slnko hľadí cez mraky,
díva sa čo sa s nami deje,
nemá tie svoje typické znaky,
neusmieva sa a nehreje.

Musíme sa zahriať my ľudia,
prisniť si najkrajšie dni roka,
škoda, že naše sny blúdia,
premena dávneho otroka.

Darčeky z obchodu so zľavou,
darované do nesprávnych rúk,
slávime sviatky svojou povahou,
miesto kolied hádok hluk.

Stromček z výkladu stojí,
ponúka balenú prázdnotu,
každý si siahnuť dovolí,
aj keby šlo o besnotu.

Vianoce pominú a prídu o rok,
znovu prídu nekonečné volania,
povieme si potom či je pokrok,
máme odvahu na zmenu správania?

Pochádza zo zbierky Čerešňa (2012)

Vietor

Odviata vetrom do ďaleka,

láskou ju ľudia nazývajú,

pod hrubým svetrom človeka,

márne ju stále hľadajú.

Neznáma pred odbornou skúškou,

sama pred sebou ukrytá,

milovala princa keď bola slúžkou,

červeným perom vyrytá.

Sila ktorá hýbe vesmírom,

nepohne najtvrdšími hlavami,

sen ktorý vždy ostane snom,

ukryté city medzi riadkami.

Vietor odvial veľkou rýchlosťou,

lásku vo väčšine podôb,

úsmevy nakazené kyslosťou,

ostáva závisť pôvodca chorôb.

Milované dotyky zasiahla hrdza,

v inej krajine sa možno dohodnú,

reči o láske idú mimo srdca,

vietor zničil závislosť chorobnú.

Pochádza zo zbierky Čerešňa (2012)

Vlčí mak

Odtrhol chlapec kvietok,
rástol na lúke pri dome,
zobral ho bez námietok,
už nerástol pri strome.

Nepodareným darčekom,
stal sa červený vlčí mak,
rozlúčka s bračekom,
z elegána úbožiak.

Nerozumie láske ľudí,
odtrhnúť a ponúknuť,
strach zo spánku ho budí,
nedal sa odfúknuť.

Kráska sa dotkne minulosti,
toto bol kvet krásne červený,
vedľa obalu na sladkosti,
nepodstatný a zlomený.

Odpočíva za životom,
jeho vrcholom bola záhuba,
pre zlaté vlasy za plotom,
odtrhnutie od Jakuba.

Pochádza zo zbierky Vlčí mak (2013)

Vŕba

Smúti vŕba, keď počuje vzlyky,

Spoznáva všetky známe jazyky,

Všetko je o láske a kto ju stratil,

Jeden šťastie našiel a iný ho stratil.

Láska je neznáma pre každého,

zvláštna pre zlého aj dobrého,

nikto ju nepozná, ale stále túži,

potom iba svojmu smútku slúži.

Vŕba už zažila tisíce románov,

smutné so sklonenou hlavou,

nikdy to neskončí a tak si iba vzdychne,

rýchlo si každá vŕba na ľudí zvykne.

Pochádza zo zbierky Zablatená princezná (2012)

Zablatená princezná VI

Zablatená princezná odplávala na juh,
nedokonalá a smutná každým okamihom,
vždy bola nesmelá a mala veľa múch,
v najhlúpejších šatách a s príšerným strihom.

Aj na juhu padla do blata a už špinu nezmyje,
každý vie, že bude špinavá na veky,
nevie prečo pretrváva a načo vlastne žije,
v živote so splnenými snami nosí návleky.

Zablatené princezné nehľadajú čistí princovia,
už dávno našli svoje lesné a vodné víly,
bude sa hanbiť pred inými a zalezie do krovia,
sama bude zablatená naveky i v tejto chvíli.

Pochádza zo zbierky Zablatená princezná (2012)

Zablatená princezná VII

Zablatená princezná je stále hrozná,
nerozumie nikomu a nik ju nechápe,
bojí sa ľudí a že ju niekto spozná,
aj na toho čo sa prihovorí ziape.

Po živote túži, ale nevie o ňom nič,
nikdy nežila a ani žiť nikdy nebude,
zablatená princezná tiahne svoj kríž,
vie kam sa dostane na poslednom súde.

V pekle je jej smutno a veľmi horúce,
ostane tam a stále bude od blata,
nemala na nebo srdce ani trochu súce,
nebude žiť, dýchať a nebude vysmiata.

Pochádza zo zbierky Zablatená princezná (2012)

Zablatená princezná VIII

Zablatená princezná si doráňala kolená,
snažila sa dosiahnuť na šťastie ostatných,
neľúbila, nemala rada, neprišla na mená,
nič nedokázala sama, ona nebola z tých.

Princezná s blatom mala krvavé topánky,
chcela ich vymeniť, ale nikdy nemala s kým,
nedoniesli ju bližšie k ľuďom, iba do diaľky,
nikdy nebude s niekým tvoriť jeden tím.

Ošetrila sa slzami, dala soľ do rany,
stala sa čiernou dušou i telom,
zabudli na ňu, ľudia zabudli havrany,
márne túžila po princovi smelom.

Pochádza zo zbierky Zablatená princezná (2012)

Zablatená princezná X

Zablatená princezná sa bála sveta okolo,
nevychádzala a s plačom stravovala samotu,
nevedela sa tešiť a nikde pre ňu nič nebolo,
zastarali jej sny a nezniesla žiadnu novotu.

Z princeznej sa stala žena pokrytá vráskami,
zabudnutá a stratená v blate všedných dní,
uvažovala nad mladosťou a tajnými láskami,
z nočných môr bola realita, skončili jej sny.

Jedného dňa odišla a už ju nikto neuvidel,
nechýbala nikomu a jej blato nechcel nikto,
nikto ju nespoznal dobre a nikto nezávidel,
žila dlho, ale naivne, smutne a plytko.

Pochádza zo zbierky Zablatená princezná (2012)

Zakliata

Padajú malé rany vo veži,
každou nocou viac zjazvené,
kričanie do steny bez mreží,
hriech, na ktorý si nik nespomenie.

Čierne myšlienky silnejú,
sme sami proti zrkadlám,
tí druhý si na nás nespomenú,
nevenujú sa zaklínadlám.

Zakliata na veky dávno minulé,
hlúpo očakáva facku do mamy,
slzy nestíhajú, už nie sú plynulé,
skončil sa svet naplnený hrami.

Zúfalá rozcvička úsmevu nevyšla,
nespomína a obrázky nenájde,
krysy zožrali žabu, ktorá podišla,
princ si novú formu nájde.

Spomínala na lúče slnka nádherné,
vtedy pred tmou a dekou temnoty,
svet bol iný a zmysly boli zmyselné,
dala svoje srdce za návrat temnoty.

Pochádza zo zbierky Vlčí mak (2013)

Z dvojice polovica

Smutné je schodisko, ktoré nikam nevedie,
na križovatku dávno prekrútených citov,
koniec z kameňa i začiatok ako páperie,
láska na námestí je teraz ukrytou.

Z križovatky je cesta na mantinel,
kto sa dobre nepozerá, narazí,
zo zvuku orchestra ostal činel,
láska čo hriala má stopy námrazy.

Po schodoch utekalo šťastie,
všetkými smermi sa ponáhľalo,
zastalo, odišlo a už nerastie,
z toho čo bolo, je dnes už málo.

Z dvojice polovica a z nej len kúsok,
láme sa osobnosť ako na kolese,
ten kto vedel všetko, prepadá zo skúšok,
čo bolo milované smútok odnesie.

konkrétne slzy za pravými menami,
ktoré nahrádzali vtipné prezývky,
koniec je teraz stenou medzi nami,
úder blesku do srdca väčšej citlivky.

Pochádza zo zbierky Recept na lásku (2013)